

ЗАТВЕРДЖУЮ:

**Ректор Українського
державного університету
залізничного транспорту**

д.т.н., професор

Сергій ПАНЧЕНКО

2024 р.

ВИСНОВОК

Українського державного університету залізничного транспорту про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Торопової Дарії Дмитрівни на тему «Організаційно-економічні аспекти забезпечення комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії України», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 – Економіка з галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки

Обґрунтування вибору теми дослідження. Події останніх років стали справжнім викликом для всього світу, обумовивши згортання активності і занурення базових секторів глобальної економіки в стан глибокої кризи. Найбільш травматичним виявився вплив COVID-19 на глобальну індустрію туризму, яка з динамічно зростаючої галузі економіки перетворилася в один із найбільш кризових її секторів.

Для вітчизняної туристичної індустрії, яка повноцінно не оговталась від збитків, завданих пандемією COVID-19, справжнім потрясінням стало повноцінне воєнне вторгнення на територію країни з його не поправною шкодою культурно-історичному та природно-географічному потенціалу України. Як результат наразі вітчизняна індустрія туризму опинилася в ситуації економічного дефолту, проявом якого стало як обвальне падіння туристичної активності в країні, масове банкрутство суб'єктів туристичної діяльності, так і суттєве скорочення рівня туристичного потенціалу.

Для забезпечення сталого зростання туристичного сектору України в умовах поствоєнної відбудови необхідним є впровадження прогресивних

механізмів трансформації індустрії туризму, що передбачали б розширення партнерських комунікацій між суб'єктами ринку туристичних послуг і використання потенціалу комплементарності їх співпраці. Зазначене обумовлює доцільність розроблення теоретико-методологічних підходів та інструментарію забезпечення комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії України з урахуванням глобальних змін.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Наукові результати і висновки дисертаційного дослідження використано при виконанні ініціативної науково-дослідної роботи на базі Українського державного університету залізничного транспорту за темою «Організаційно-економічні засади розвитку підприємств туристичної індустрії України» (номер державної реєстрації № 0121U110460), де автором розкрито теоретичні положення комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії і запропоновано концептуальний підхід щодо забезпечення їх комплементарного зростання.

Теоретичні положення дисертаційної роботи використано при виконанні наукових досліджень Харківського національного університету будівництва та архітектури за темою «Соціокультурні та організаційно-управлінські драйвери реалізації стратегії розвитку бізнесу в Україні» (номер державної реєстрації № 0121U100519), де автором розкрито напрями та інструменти інституційно-інфраструктурного забезпечення розвитку підприємств туристичної індустрії.

Дисертація виконувалася відповідно до основних положень Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року (затверджена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-р), Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року (затверджена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 травня 2018 р. № 430-р), Національної економічної стратегії на період до 2030 року (затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 179).

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є удосконалення теоретичних положень, методичних підходів і практичних рекомендацій щодо організаційно-економічного забезпечення комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії.

Поставлена мета дисертаційного дослідження зумовила необхідність вирішення таких завдань:

- проаналізувати сучасний стан та тенденції функціонування підприємств туристичної індустрії України і на цій основі ідентифікувати ключові проблеми їх діяльності;
- обґрунтувати доцільність поглиблення міжгалузевих зв'язків

підприємств туристичної індустрії, виявити та систематизувати чинники мотиватори і бар'єри забезпечення міжгалузевої співпраці суб'єктів господарювання у сфері туризму;

- розвинути теоретичні положення забезпечення комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії;
- сформувати концептуальні положення щодо забезпечення комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії;
- розробити механізм реалізації потенціалу комплементарної співпраці підприємств туристичної індустрії за рахунок встановлення суб'єктів та розкриття змісту комплементарних зв'язків;
- надати пропозиції щодо напрямів та інструментів трансформації інституційної інфраструктури індустрії туризму;
- розробити систему забезпечення комплементарності інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств туристичної індустрії;
- удосконалити модель формування маркетингового інформаційного середовища підприємств туристичної індустрії за рахунок врахування положень омніканальності.

Об'єкт дослідження – процес забезпечення комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії.

Предмет дослідження – теоретичні положення, методичні підходи і практичні рекомендації щодо організаційно-економічного забезпечення комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети і вирішення зазначених завдань використано такі методи: *порівняльний аналіз і графічний метод* – для відображення сучасного стану, тенденцій та проблем функціонування підприємств туристичної індустрії; *систематизація і класифікація* – для систематизації проблем розвитку підприємств туристичної індустрії України, упорядкування чинників поглиблення міжгалузевої співпраці підприємств туристичної індустрії; *логіко-діалектичний* – для формування концептуального підходу щодо забезпечення комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії; *моделювання* – для обґрунтування моделі формування маркетингового інформаційного середовища; *абстрактно-логічний* – для удосконалення системи забезпечення комплементарності інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств туристичної індустрії, організаційного підходу до трансформації інституційної інфраструктури комплементарного розвитку підприємств даної сфери; *структурно-функціональний* – для розроблення механізму реалізації потенціалу

комплементарної співпраці підприємств туристичної індустрії; *аналогії та конкретизації* – для обґрунтування структури компетентісно-координаційних центрів комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії; *морфологічний аналіз* – для уточнення змісту наукової категорії «комплементарний розвиток підприємств туристичної індустрії»; *експертний і розрахунково-аналітичний* – для оцінювання рівня розвитку туристичної індустрії.

Інформаційну базу дослідження склали закони та підзаконні нормативно-правові акти, що регулюють діяльність у сфері туризму і складають правовий базис функціонування підприємств туристичної індустрії України, публікації провідних вітчизняних і зарубіжних вчених, монографічні дослідження фахівців за проблематикою забезпечення розвитку підприємств, дані фінансової і статистичної звітності підприємств туристичної індустрії, ресурси Інтернету.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в поглибленні теоретичних засад, удосконаленні методичних підходів і практичних рекомендацій щодо організаційно-економічного забезпечення комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії. Найбільш важливі результати дослідження, що містять елементи наукової новизни, полягають у такому:

удосконалено:

- категоріальний апарат процесу забезпечення розвитку підприємств туристичної індустрії, який, на відміну від існуючих, доповнено авторським визначенням категорії «комплементарний розвиток підприємств туристичної індустрії» як процесу якісної трансформації підприємств туристичного сектору, реалізованої за рахунок формування та використання комплементарного потенціалу суб'єктів господарювання і застосування його інструментарію у процесі підтримки партнерських комунікацій. Це склало базис для визначення напрямів та цілей розвитку підприємств туристичної індустрії відповідно до глобальних трансформаційних змін у середовищі їх функціонування;

- концепцію забезпечення комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії, яка, на відміну від існуючих, ґрунтується на формуванні комплементарних активів (імерсивність комунікацій, омніканальність управління процесами, спільний проєктний потенціал і відкритість інноваційних систем, стійкість моделей споживання, мультифункціональні команди, персоналізована споживча цінність) і послідовно розкриває мету, напрями та завдання щодо генерування та реалізації потенціалу комплементарної співпраці. Це в сукупності сприятиме створенню умов для забезпечення якісної трансформації підприємств туристичної індустрії на основі розвитку

партнерства між учасниками ринку надання туристичних послуг;

- механізм реалізації потенціалу комплементарної співпраці підприємств туристичної індустрії, що, на відміну від існуючих, розкриває суб'єктів та зміст комплементарних зв'язків, спрямованих на співгенерування цінностей для туристів у процесі надання послуг екологічного, цифрового та автентичного туризму. Впровадження даного механізму сприятиме адаптації напрямів та інструментів розвитку підприємств туристичної індустрії відповідно до зміни цінностей туристів і моделей споживання туристичних послуг;

- організаційний підхід до трансформації інституційної інфраструктури комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії, що, на відміну від відомих, ґрунтується на розбудові системи компетентісно-координаційних центрів. Встановлено цілі та принципи їх формування, ключові функції та напрями діяльності, що в сукупності дозволить створити сприятливе інституційне середовище підтримки комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії;

- систему забезпечення комплементарності інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств туристичної індустрії, що, на відміну від існуючих, розкриває процес формування та реалізації спільних інноваційно-інвестиційних проєктів і стратегії розвитку комплементарних зв'язків (адаптивної, довірчої, прогресивної) під час інноваційно-інвестиційної співпраці підприємств туристичної індустрії. Це в цілому сприятиме активізації інноваційно-інвестиційної діяльності та створенню конкурентних переваг суб'єктів комплементарної співпраці;

- модель формування маркетингового інформаційного середовища підприємств туристичної індустрії, що, на відміну від існуючих, передбачає створення спільних маркетингових омніканальних сервісів дослідження туристичного ринку, забезпечення взаємодії бізнес-партнерів і маркетингового управління реалізацією спільних проєктів розвитку підприємств туристичної індустрії. Впровадження даної моделі сприятиме створенню ефективних комунікацій у процесі реалізації проєктів комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії;

набули подальшого розвитку:

- систематизація проблем розвитку підприємств туристичної індустрії України, що, на відміну від відомих, передбачає виділення проблем опосередкованого і прямого впливу та консолідацію останніх в такі групи, як інституційні, економічні, інфраструктурні, екологічні, соціальні, маркетингово-інформаційні та безпекові. Врахування даної пропозиції дозволило ґрунтовно

підійти до вибору інструментів забезпечення комплементарного розвитку підприємств туристичної галузі України в умовах поствоєнного відновлення;

- класифікація чинників розвитку підприємств туристичної індустрії, в якій, на відміну від існуючих, систематизовано за змістовною ознакою різновиди чинників мотиваторів і бар'єрів забезпечення міжгалузевої співпраці суб'єктів господарювання у сфері туризму. Надані пропозиції сприяють підвищенню ефективності міжгалузевих зв'язків у процесі створення і реалізації туристичних продуктів.

Теоретичне та практичне значення. Отримані, сформовані та обґрунтовані у дисертаційній роботі результати, висновки та рекомендації сприяють вирішенню актуального завдання науково-прикладного характеру, що полягає в формуванні організаційно-економічного забезпечення комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії на основі поглиблення співпраці і формування стійких комунікацій між суб'єктами ринку туристичних послуг.

Теоретична значущість результатів дослідження полягає в удосконаленні категоріального апарату процесу забезпечення розвитку підприємств туристичної індустрії, формуванні концепції забезпечення комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії, удосконаленні систематизації проблем та класифікації чинників розвитку підприємств туристичної індустрії.

Практичного значення набувають механізм реалізації потенціалу комплементарної співпраці підприємств туристичної індустрії, організаційний підхід до трансформації інституційної інфраструктури комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії, система забезпечення комплементарності інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств туристичної індустрії, модель формування маркетингового інформаційного середовища підприємств туристичної індустрії.

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною науковою працею, в якій висвітлені власні ідеї і розробки автора, що дозволили вирішити поставлені завдання. Робота містить теоретичні та методичні положення і висновки, сформульовані дисертантом особисто. Використані в дисертації ідеї, положення, гіпотези інших авторів мають відповідні посилання і використані лише для підкріплення ідей здобувача.

Апробація результатів дисертації. Основні положення і результати дослідження пройшли апробацію на 9 Міжнародних і 3 Всеукраїнських науково-практичних конференціях: Актуальні проблеми та перспективи розвитку України в галузі управління та адміністрування: ініціативи молоді (Харків,

2020); Світовий та вітчизняний досвід функціонування туристичних дестинацій (Харків, 2020); Теоретичні та практичні питання узгодження інтересів розвитку територіальної системи (Харків, 2020); Розвиток туристичної галузі та індустрії гостинності: проблеми, перспективи, конкурентоздатність (Дніпро, 2021); Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика (Харків, 2021); Виклики та перспективи соціально-економічного розвитку залізничного транспорту – УКПРОФЗТ 2021 (Київ, 2021); Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні (Вінниця, 2022); Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика (Харків, 2022); Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами (Київ, 2023); Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика (Харків, 2023); Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики (Одеса, 2023); Маркетингові та організаційні механізми повоєнного розвитку галузі гостинності та туризму України (Харків, 2023).

Публікації. Основні положення і висновки дисертаційної роботи викладено в 21 науковій праці, серед яких: 2 колективні монографії; 6 статей у наукових фахових виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних, 1 стаття у наукових періодичних виданнях інших держав; 12 тез доповідей на науково-практичних конференціях. Загальний обсяг наукових праць складає 5,6 друк. арк., з них особисто автору належать 4,7 друк. арк.

Список опублікованих праць за темою дисертації

Статті у наукових фахових виданнях України:

(які входять до переліку МОН України)

1. Торопова Д. Д., Каличева Н. Є., Політаєв Д. Б. Формування конкурентного середовища як фактор забезпечення сталого розвитку залізничного транспорту. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2019. № 66. С. 22–28. DOI: 10.18664/338.47:338.45.v0i66.173164 [Міжнародні наукометричні бази: Index Copernicus, Google Scholar]. *(Особистий внесок: виявлено чинники розвитку міжгалузевої співпраці суб'єктів господарювання)*.

2. Торопова Д. Д. Підхід до забезпечення сталого розвитку підприємств туристичної індустрії України. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2020/2021. № 72-73. С. 28–38. DOI: 10.18664/btie.72-73.280111 [Міжнародні наукометричні бази: Index Copernicus, Google Scholar].

3. Торопова Д. Д., Овчиннікова В. О. Теоретичні аспекти забезпечення комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії.

Причорноморські економічні студії. 2021. Вип. 72. Ч. 1. С. 133-137. DOI: 10.32843/bses.72-22 [Міжнародні наукометричні бази: Index Copernicus, Google Scholar]. (Особистий внесок: сформовано авторське визначення категорії «комплементарний розвиток підприємств туристичної індустрії»).

4. Торопова Д. Д. Цифровий маркетинг як інструмент забезпечення сталого розвитку підприємств туристичної індустрії. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2022. № 78-79. С. 105-113. DOI: 10.18664/btie.78-79.282378 [Міжнародні наукометричні бази: Index Copernicus, Google Scholar].

5. Торопова Д. Д. Концептуальні аспекти забезпечення комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії України. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2022. № 80. С. 95-105. DOI: 10.18664/btie.80.286819 [Міжнародні наукометричні бази: Index Copernicus, Google Scholar].

6. Торопова Д. Д. Механізм забезпечення комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії України. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2023. № 81-82. С. 209-221. DOI: 10.18664/btie.81-82.287077 [Міжнародні наукометричні бази: Index Copernicus, Google Scholar].

Монографії:

(одноосібні монографії / розділи у колективних монографіях)

7. Торопова Д. Д. Новаційні підходи розвитку туристичної індустрії України. *Sociocultural and managerial drivers of business development strategy implementation in Ukraine : monograph / under the general editorship of Doctor of Economics, Professor L.L. Kalinichenko*. «Wydawnictwo IVM», 2021. P. 272–281.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

8. Торопова Д. Д., Овчиннікова В.О. Тенденції і перспективи розвитку туристичної індустрії в Україні та світі. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку України в галузі управління та адміністрування: ініціативи молоді : матеріали II Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. здоб. вищ. освіти і мол. учених (23 жовтня 2020 р., Харків)*. Харків : ХДУХТ, 2020. С. 186-188. URL : <http://www.hduht.edu.ua/index.php/uk/nauka/conf/1995-conf-23-10-20>. (Особистий внесок: ідентифіковано чинники розвитку підприємств туристичної індустрії).

9. Торопова Д. Д., Дикань В. В. Роль держави в забезпеченні розвитку підприємств туристичної індустрії України. *Світовий та вітчизняний досвід функціонування туристичних дестинацій : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (30 жовтня 2020 р., м. Харків)*. Харків : «Цифра-Принт», 2020.

С. 224-226. (*Особистий внесок: розкрито особливості трансформації інституційної інфраструктури комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії*).

10. Торопова Д. Д. Деструктиви розвитку туристичної індустрії України. *Теоретичні та практичні питання узгодження інтересів розвитку територіальної системи* : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (31 жовтня 2020 р., м. Харків). Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. С. 181-183. URL: <https://ekhnuir.karazin.ua/server/api/core/bitstreams/58484944-ca1c-4f73-9fd9-e168c4fc5690/content>.

11. Торопова Д. Д. Особливості забезпечення сталого розвитку підприємств туристичної індустрії України. *Розвиток туристичної галузі та індустрії гостинності: проблеми, перспективи, конкурентоздатність* : тези доп. І Міжнародної конференції здобувачів та молодих вчених (25 березня 2021 р., м. Дніпро). Дніпро : Вид-во Університет імені Альфреда Нобеля, 2021. С. 420-423.

12. Торопова Д. Д., Чередниченко О. Ю., Соляник К. В. Комплексний системний аналіз інноваційної діяльності підприємства. *Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика* : матеріали XVII Міжнар. наук.-практ. конф. (3–4 червня 2021 р., м. Харків). Харків : УкрДУЗТ, 2021. С. 205 – 207. (*Особистий внесок: розкрито процес формування та реалізації спільних інноваційно-інвестиційних проєктів*).

13. Торопова Д. Д., Обруч Г. В. Управління досвідом клієнтів підприємств залізничного транспорту в умовах цифровізації. *Виклики та перспективи соціально-економічного розвитку залізничного транспорту – УКРПРОФЗТ 2021* : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (01.08 – 03.11.2021 р., м. Київ). Київ : ДУІТ, 2021. С. 29-31. (*Особистий внесок: виявлено особливості трансформації поведінки споживачів послуг в умовах цифровізації*).

14. Торопова Д. Д. Комплементарний розвиток підприємств туристичної індустрії. *Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні* : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. (25 лютого 2022 р., м. Вінниця). Вінниця : ВНТУ, 2022. С. 588-589. URL : <https://conferences.vntu.edu.ua/public/files/fiip/zbirn2022.pdf>.

15. Торопова Д. Д. Напрями та інструменти забезпечення сталого розвитку підприємств туристичної індустрії України. *Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика*: матеріали XVIII Міжнар. наук.-практ. конф. (2–3 червня 2022 р., м. Харків). Харків : УкрДУЗТ, 2022. С. 337-339.

16. Торопова Д. Д. Інструментарій забезпечення комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії. *Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами* : матеріали XIV Міжнар. наук.-практ. конф. (13-14 квітня 2023 р., м. Київ). Київ : НАУ, 2023. С. 204-206.

17. Торопова Д. Д., Овчиннікова В. О. Цифрові маркетингові інструменти розвитку підприємств туристичної індустрії України. *Міжнародна транспортна інфраструктура, індустриальні центри та корпоративна логістика* : матеріали XIX Міжнар. наук.-практ. конф. (1-2 червня 2023 р., м. Харків). Харків : УкрДУЗТ, 2023. С. 296-299. (*Особистий внесок: обґрунтовано доцільність створення спільних маркетингових омніканальних сервісів розвитку підприємств туристичної індустрії*).

18. Торопова Д. Д., Дикань В. В. Розроблення механізму забезпечення комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії в умовах цифровізації. *Економіка підприємства : сучасні проблеми теорії та практики* : матеріали XII Міжнар. наук.-практ. конф. (8 вересня 2023 р., м. Одеса). Одеса : ОНЕУ, 2023. С. 207-208. (*Особистий внесок: розкрито зміст комплементарних зв'язків підприємств туристичної індустрії у процесі надання туристичних послуг*)

19. Торопова Д. Д., Дикань В. В. Перспективи розвитку екологічного туризму в Україні. *Маркетингові та організаційні механізми повоєнного розвитку галузі гостинності та туризму України*: тези доповідей I Всеукр. наук.-практ. конф. (14-15 листопада 2023 р., м. Харків). Харків : Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т», 2023. Ч. 1. С. 310-312. (*Особистий внесок: обґрунтовано перспективність розвитку екологічного туризму в Україні*).

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

20. Toropova D., Ovchynnikova V., Toropova V., Dmytriiev I. Management of innovative development projects of railway transport enterprises. *Innovative development of the road and transport complex: problems and prospects* : monograph / Ia. Levchenko, I. Dmytriiev and others. Kharkiv : PC Technology Center, 2023. P. 125-138. URL: <http://monograph.com.ua/pctc/catalog/book/978-617-7319-71-8>. (*Особистий внесок: встановлено напрями реалізації інноваційних трансформацій бізнес-суб'єктами*).

21. Toropova D., Ovchynnikova V., Toropova V. Improving the System for Ensuring Strategic Change Management at Railway Transport Enterprises. *Transport Means 2023: Proceedings of 27th International Scientific Conference* (October 4-6, Palanga, Lithuania). Kaunas: Kaunas University of Technology, 2023. Part I. P. 472-476. [Міжнародні наукометричні бази: Scopus]. (*Особистий внесок:*

обґрунтовано доцільність перегляду стратегічних напрямів розвитку сучасних суб'єктів господарювання).

Результати дисертаційної роботи повністю відображено в публікаціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків, додатків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 320 сторінок, у т. ч. основний текст займає 230 сторінок. Матеріали дисертації проілюстровано 77 рисунками, 15 таблицями та містять 5 додатків. Список використаних джерел налічує 376 найменувань.

Характеристика особистості здобувача. У процесі роботи над дисертаційним дослідженням Торопова Д. Д. зарекомендувала себе як цілеспрямована особа з високою працездатністю та відповідальним відношенням до своїх обов'язків, про що свідчить успішне виконання індивідуального навчального плану та плану наукової роботи.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація виконана фаховою українською мовою, текстове подання матеріалу відповідає стилю науково-дослідної літератури.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Торопової Дарії Дмитрівни «Організаційно-економічні аспекти забезпечення комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії України» є завершеним, самостійним дослідженням, що містить нове вирішення важливої науково-практичної проблеми – розроблення теоретико-методологічних положень, методичних підходів і практичних рекомендацій щодо організаційно-економічного забезпечення комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії на основі поглиблення співпраці і формування стійких комунікацій між суб'єктами ринку туристичних послуг.

За актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Торопової Д. Д. відповідає спеціальності 051 – Економіка з галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, п.п. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Дисертація Торопової Дарії Дмитрівни на тему: «Організаційно-економічні аспекти забезпечення комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії України» може бути рекомендована до подання та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 – Економіка.

Головуючий на засіданні –

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри «Економіка та
управління виробничим і
комерційним бізнесом»

Наталія КАЛИЧЕВА

Секретар засідання

доктор економічних наук, доцент,
доцент кафедри «Економіка та
управління виробничим і
комерційним бізнесом»

Ганна ОБРУЧ